

Til Landbrugsstyrelsen

Levering på bestillingen ” Vurdering af behov for fortsat overvågning af forsøgsparcen på ”Sofiehøj”, VKST, Lolland”

Landbrugsstyrelsen har i bestilling sendt d. 2. oktober 2018 bedt DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug – om vurdere nødvendigheden af fortsat at overvåge forsøgsparcellen på ”Sofiehøj” efter destruktion af potentielt ikke-spirede rapsfrø, specifikt om VKST må fjerne markeringspindene fra parcellen og begynde almindelig dyrkning af parcellen på lige vilkår med den omkringliggende mark.

Besvarelsen i form af vedlagte notat er udarbejdet af seniorforsker Birte Boelt fra Institut for Agroøkologi ved Aarhus Universitet. Professor Per Kudsk fra samme institut har været fagfællebedømmer, og notatet er revideret i lyset af hans kommentarer. Tre tidligere notater af relevans for besvarelsen er desuden vedlagt som bilag.

Besvarelsen er udarbejdet som led i ”Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Aarhus Universitet” under ID 1.20 i ”Ydelsesaftale Planteproduktion 2018-2021”.

Venlig hilsen

Lene Hegelund

DCA - Nationalt Center for
Fødevarer og Jordbrug

Lene Hegelund
Specialkonsulent

Dato 11. oktober 2018

Direkte tlf.: 8715 7441
Mobiltlf.: 9350 8931
E-mail:
lene.hegelund@dca.au.dk

Afs. CVR-nr.: 31119103
Journal 2018-760-000904

Vurdering af behov for fortsat overvågning af forsøgsparell på "Sofiehøj", VKST, Lolland

Af Birte Boelt, Institut for Agroøkologi v. Aarhus Universitet

Sagsfremstilling:

NaturErhvervstyrelsen modtog i efteråret 2015 oplysninger om, at der sandsynligvis i en mindre vinterrapsafprøvning i regi af DLS (Dansk Landbrug Sydhavsørerne) i Holeby i Danmark, var utilsigtet iblandet ikke-godkendt GM-raps. Styrelsen gik på denne baggrund i gang med at iværksætte en indsats, som skulle destruere den pågældende GM-raps og overvåge og forhindre evt. spredning af den.

AU blev den 2. november 2015 bedt om en skriftlig redegørelse for, hvordan destruktioenen af den nævnte vinterraps burde foregå, herunder hvordan de tre forsøgsparell skulle behandles og overvåges i de kommende år, så der ikke ville ske en spredning af den omtalte GM-raps. Der skulle også redgøres for, hvor mange år der anbefalede behandling og overvågning.

AU fremsendte redegørelse den 14. januar, 2016 med forslag om dampbehandling og efterfølgende monitering af forsøgsparellerne (Boelt og Brinch-Pedersen, 2016), Der er efterfølgende udstedt påbud om efterbehandling af arealerne den 3. maj, 2016 med senere revision den 30. november, 2016.

VKST, Lolland har gennemført behandling og tilsyn af de anførte arealer i henhold til påbud. Efter første dampbehandling vurderede AU (Boelt, 2016), at

- Behandlingen vurderes effektiv i parcel 1, som var fri for fremspirede planter; at være delvis effektiv i parcel 2, men ikke effektiv i parcel 3.
- I parcel 3 fremspirer rapsfrø spredt rundt i parcellen, og forekomst af spildplanter af HRC-918 med utilsigtet iblanding af GM-raps (OXY-235) kan ikke udelukkes.

Forsøgsparell 3 blev forsøgt dampbehandlet efter forudgående øverlig jordbearbejdning den 26. oktober, 2017, men behandling kunne ikke gennemføres, fordi jorden var meget våd og kompakt. VKST anmodede efterfølgende om at så anden afgrøde i forsøgsparell 3, hvilket AU kommenterede som følger (Boelt, 2018):

Som udgangspunkt er der tale om et meget lavt, potentielt antal u-fremspirede frø af GM-rapsen (OXY-235) i parcel 3, og der vil være et naturligt henfald over tid. Oplysningen om, at der ikke er registreret fremspirede rapsplanter i 2017, bekræfter en lav forekomst af raps spildfrø i jorden. Derfor vurderes det forsvarligt, at så anden afgrøde, sukkerroer. Arealet bør dog fortsat ikke pløjes, for at undgå at indarbejde de eventuelt resterende rapsfrø i dybere jordlag. Forud for etablering af sukkerroer kan foretages en øverlig jordbearbejdning, som også vil stimulere eventuelle rapsfrø til fremspiring.

Eventuelt fremspirede raps spildplanter skal registreres og bekæmpes i vækstsæsonen 2018, indtil sukkerroerne er taget op.

Der blev foretaget en øverlig jordbearbejdning og dampbehandling i forsøgsparell 3 henholdsvis den 10. og den 12. april, 2018. Ved den efterfølgende kontrol den 1. maj, 2018 er der ikke fundet rapsplanter i det

oprindelige areal for forsøgspareel 3, men der er fundet 1-5 rapsplanter 8-9 steder i randzonen omkring det oprindelige areal. Disse rapsplanter kan stamme fra

- Uspiret rapsudsæd, oprindeligt sået i forsøgspareel 3 (efterår 2015)
- Frøspild ved høst af de omkringliggende forsøgspareller ved raps-høst 2016.

NaturErhvervstyrelsen (udateret) har tidligere udarbejdet et overslag over antal uspirede OXY-235 rapsfrø, som konkluderer

at den forventede mængde uspirede OXY-235 rapsfrø er overordentlig begrænset, nemlig i størrelsesordenen 1 frø pr. parcel. Da der samtidig må forventes at være en vis dødelighed blandt de uspirede frø, må mængden af uspirede, levende OXY-235 frø forventes at være mindre end det anførte tal.

Konklusion

På baggrund af sagsfremstillingen konkluderes det at sandsynligheden for, at de i randzonen fundne rapsplanter stammer fra den oprindelige udsæd, og at de måtte være uspirede OXY-235 rapsplanter, er forsvindende lille.

Det faktum, at der ikke er fundet rapsplanter i det oprindelige areal for forsøgspareel 3 viser, at de gennemførte behandlinger har været effektive.

AU vurderer derfor, at der ikke længere er behov for fortsat at overvåge forsøgspareel 3, og VKST kan fjerne markeringspindene fra parcellen og begynde almindelig dyrkning af parcellen på lige vilkår med den omkringliggende mark.

Referencer

Boelt, B. (2016) Angående "Kontrol af effekten af dampning". Notat fra AU, 16. september 2016.

Boelt B. (2018) Angående "Dampning parcel 3, Lolland". Notat fra AU, 8. februar 2018.

Boelt, B og Brinch-Pedersen, H. (2016) Notat om fremtidig håndtering af afprøvningsdyrkning, hvor der utilsigtet er sket iblanding af GM-raps. Notat fra DCA, 14. januar 2016.

Naturerhvervstyrelsen (udateret) Utilsigtet iblanding af GM-raps på tre afprøvningsfelter med vinterraps HRC-918: overslag over antallet af uspirede GM-rapsfrø (bilag 4 til afgørelse:

https://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Tvaergaaende/GMO/Afgoerelser/Oxy-235/2016-11-26_Afgoerelse_til_DLS.pdf)

Bilag

1. Boelt, B og Brinch-Pedersen, H. (2016) Notat om fremtidig håndtering af afprøvningsdyrkning, hvor der utilsigtet er sket iblanding af GM-raps. Notat fra DCA, 14. januar 2016.
2. Boelt, B. (2016) Angående "Kontrol af effekten af dampning". Notat fra AU, 16. september 2016.
3. Boelt B. (2018) Angående "Dampning parcel 3, Lolland". Notat fra AU, 8. februar 2018.

Bilag 1

Til NaturErhvervstyrelsen

Vedrørende bestillingen "Notat om fremtidig håndtering af afprøvningsdyrkning, hvor der utilsigtet er sket iblanding af GM-raps"

NaturErhvervstyrelsen har i en bestilling dateret d. 5. januar 2016 bedt DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug – om at udarbejde et notat om fremtidig håndtering af afprøvedyrkning, hvor der utilsigtet er sket iblanding af GM-raps. Notatet er en opfølgning på et tidligere notat fremsendt til NaturErhvervstyrelsen d. 4. november 2015 samt svar på opfølgende spørgsmål fremsendt d. 9. november 2015, der var en udløber af en sag om utilsigtet iblanding af ikke-godkendt GM-majs i en mindre vinterrapsafprøvning i regi af DLS (Dansk Landbrug Sydhavsøerne). Besvarelsen som følger nedenfor er udarbejdet af seniorforsker Birte Boelt, Institut for Agroøkologi Aarhus Universitet samt lektor Henrik Brinch-Pedersen, Institut for Molekylærbiologi og genetik, Aarhus Universitet.

Besvarelsen er udarbejdet som led i "Aftale mellem Aarhus Universitet og Fødevarerministeriet om udførelse af forskningsbaseret myndighedsbetjening m.v. ved Aarhus Universitet, DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, 2015-2018"

Venlig hilsen

Klaus Horsted
Koordinator for myndighedsrådgivningen

Kopi til Innovation

DCA - Nationalt Center for
Fødevarer og Jordbrug

Klaus Horsted

Specialkonsulent

Dato 14. januar 2016

Direkte tlf.: 87157975
Mobiltlf.: Fax: 8715 6076
E-mail:
klaus.horsted@dca.au.dk

Afs. CVR-nr.: 31119103
Reference: khr
Journal 107543

Side 1/1

Notat om fremtidig håndtering af afprøvningsdyrkning, hvor der utilsigtet er sket iblanding af GM-raps

Af Birte Boelt og Henrik Brinch-Pedersen

Fra bestillingen

Aarhus Universitet (AU) har tidligere udarbejdet 'Notat om indgreb overfor afprøvningsdyrkning, hvor der utilsigtet er sket iblanding af GM-raps' i forbindelse med behandlingen af tre mindre forsøgsparcereller med vinterraps HRC-918, som utilsigtet har vist sig at være iblandet en ikke-godkendt GM-raps (OXY-235).

I den forbindelse er NAER blevet opmærksomme på tre nye aspekter i sagen, som styrelsen ønsker AU's rådgivning omkring.

- 1) Forsøgsdyrker har fremlagt et forslag for efterbehandling af arealerne. Forslaget indebærer følgende:
  - For at sikre der ikke overlever frø af GMO forurenet vinterraps, foreslås det at det øverste jordlag skrubes af og behandles eller deponeres, så man derved sikrer, at eventuelle overlevende frø ikke spirer.
  - Vinterrapsen er udsået i afgrænsede parceller i de øverste 3-5 cm. 60-80 procent af de udsåede frø forventes at være fremspiret i forbindelse med etableringen. De resterende frø er enten gået til p.g.a. skadedyr, eller de er ikke fremspiret.
  - Efter høst 2016, afskrabes de øverste 8-10 cm af jordlaget i hver af de tre forurenede parceller. Det vil svare til i alt ca. 30 tons jord. Omkostningerne til afgravning vil beløbe sig til 8.500 kr.
  - Den afskrabede jord placeres i et deponi, hvor det sikres, at der ikke findes forhold som kan medføre fremspiring indenfor de næste 20 år. Forsøgsdyrkeren har fundet et lokalt jordbehandlingsfirma, som vil kunne lægge den afskrabede jord i bunden af en vold, som vil blive liggende i de næste mange (>50) år.
  - Alternativt varmebehandles jorden, så det sikres at eventuelle ukrudtsfrø ikke kan spire.
- 2) NAER har lavet et overslag over, hvor mange uspirede GM-frø, der kan forventes stadig at befinde sig på forsøgsparcerellerne (vedhæftet). Overslaget viser et meget beskedent antal, nemlig i størrelsesordenen nogle få GM-frø.
- 3) Endelig vil NAER henlede opmærksomheden på en tidligere praksis for efterbehandling af arealer, hvor der har været egentlige forsøgsdyrknings af GM-raps og som dermed - i sammenligning med den aktuelle sag - omhandler langt større arealer og langt større antal GM-frø (vedhæftet).

NAER vil på basis af den tidligere korrespondance og notat om sagen samt ovennævnte nye oplysninger anmode AU om en fornyet vurdering af, hvordan de berørte arealer fremover bør behandles. Vurderingen bør omfatte mulige løsningsforslag, herunder en vurdering af forsøgsdyrkers forslag til behandling af arealerne. Vurderingen bør endvidere forholde sig til det nævnte overslag over antal uspirede GM-frø. I den forbindelse ønskes der en vurdering af, om det forventede antal GM-frø bør have indflydelse på fastlæggelsen af den fremtidige behandling af arealerne og i givet fald hvordan.

BESVARELSE

AU lægger til grund for besvarelsen, at der er tale om iblanding af en ikke-godkendt GM-raps (OXY-235), og at en raps plante kan have en betydelig frøproduktion. Eksempelvis angives i litteraturen at én raps spildplante i en raps-afgrøde kan producere 1.500-2.200 frø, mens en raps spildplante i en kornafgrøde anslås at kunne producere 20-320 frø (Gruber og Claupein, 2007).

Overslag over antal udsåede rapsfrø og optælling af rapsplanter 3. december 2015 viser, at fremspiringen har været 71%, hvor man i praksis forventer en fremspiring i raps på 85-95%. Det er relevant, at spørge forsøgsdyrkeren om mulige forklaringer til den lavere fremspiring – eksempelvis om der var angivet en spireprocent på den fremsendte udsæd.

Potentielt kan der endnu være i alt 1260 uspirede rapsfrø i de tre forsøgsparceller, hvoraf det med den estimerede iblanding af OXY-235 kan forventes, at 2,52-5,04 frø er GM-raps. Da rapsfrø kan bevare spireevnen i jord i 5 - >20 år, vurderes disse fortsat at udgøre en spredningsrisiko, og det er nødvendigt at foretage yderligere foranstaltninger for at nedbringe antallet af potentielt spiredygtige frø i jorden, før man fremadrettet kan udelukke risikoen for fremspiring af GM-raps.

Styrelsen henviser til tidligere godkendelse til udsætning af GM-raps i perioden 1998-2004, som omfattede et langt større areal. I godkendelsen blev fastsat en overvågningsperiode på minimum to år efter forsøgenes afslutning. Det blev efterfølgende præciseret, at monitoringsperioden først kunne ophøre efter to vækstsæsoner uden fund af spildraps på arealet. Monitoringen blev afsluttet i 2014. Erfaringen fra denne forsøgsdyrkning har været, at når spildfrø af raps indarbejdes i jorden, kan fremkomsten af raps spildplanter fortsætte >2 år.

I forhold til håndtering af den aktuelt udsåede GM-raps anbefales det derfor, at få ødelagt spireevnen i flest mulige af de udsåede raps frø, mens de endnu ligger i de øverste jordlag.

Som fremhævet af NaturErhvervstyrelsen er det relevant at inddrage arealets størrelse, at der er tale om tre, små afgrænsede områder i vurderingen af de fremtidige tiltag. Dette forhold indgår i løsningsforslag C nedenfor.

Mulige løsningsforslag:

For alle tre løsningsforslag afsættes en 2 m bred bufferzone om hver af de tre forsøgsparceller (herefter indgår bufferzone i betegnelsen "forsøgsparceller").

A. Løsningsforslag som beskrevet i notat af 9. november.

I de tre forsøgsparceller skal alle rapsplanter fjernes og destrueres inden blomstring i vækstsæson 2015/16. I foråret 2016 foretages en øverlig jordbearbejdning (maximum 3-5 cm dybde) for at stimulere de uspirede rapsfrø til at spire og derved reducere jordens pulje af rapsfrø. Af hensyn til den efterfølgende monitoring for spildraps foreslås en overdækning af forsøgsparcellerne ved rapsens begyndende blomstring og minimum indtil afsluttet høst i den samlede forsøgsmark.

Det anbefales, at jordbearbejdning efter høst af raps i de omkringliggende forsøgsparceller ikke foretages før den 20. september efter en forudgående bekæmpelse af raps-spildplanter samt at den første afgrøde efter vinterraps etableres ved direkte såning dvs. uden pløjning. Der sås afgrøder, som muliggør effektiv bekæmpelse af spildraps i den efterfølgende monitoringsperiode (minimum 2 år).

Monitoring: De tre forsøgsparceller afmærkes/GPS-positioner registreres, og arealerne overvåges i 2016 og minimum to år efter afsluttet rapsdyrkning. I overvågningsperioden foretages optælling af fremspirede rapsplanter (inden destruktion) ved vækststart, i vækstsæsonen (inden rapsens blomstring) og om efteråret, dvs. i alt tre gange hvert år. De fremspirede planter skal destrueres straks efter optælling.

B. Afskrabning og deponi

Dette forslag (som beskrevet i styrelsens bestilling) indebærer håndteringer og flytning af jord, som vurderes at medføre en risiko for spredning af OXY-235. Jord kan spildes ved opgravning og transport,

jord kan sidde fast og dermed flyttes på gravemaskinens hjul, m. fl. Endvidere vil der skulle laves en aftale med aftager, som sikrer, at jorden skal bevares i depot i minimum 20 år. Dette forslag vil medføre en spredningsrisiko for et større geografisk område, men der vurderes at være ringe sandsynlighed for, at raps etablerer sig varigt i ikke opdyrkede områder.

Der vurderes fortsat at være behov for monitorering af de tre forsøgsparcerer i minimum 2 år, hvor der sås afgrøder, som muliggør en effektiv bekæmpelse af spildraps.

Monitorering: De tre forsøgsparcerer afmærkes/GPS-positioner registreres, og arealerne overvåges i 2016 og minimum to år efter afsluttet rapsdyrkning. I overvågningsperioden foretages optælling af fremspirede rapsplanter (inden destruktion) ved vækststart, i vækstsæsonen (inden rapsens blomstring) og om efteråret, dvs. i alt tre gange hvert år. De fremspirede planter skal destrueres straks efter optælling.

C. Dampning af jord

Dampbehandling er en effektiv metode til ødelæggelse af spireevnen i rapsfrø indblandet i de øverste jordlag. Når jord opvarmes til 80°C, er der i forsøg ved AU opnået 99% reduktion i fremspiringen af rapsfrø iblandet jorden (Melander og Jørgensen, 2005). Der findes kommercielt udstyr til dampbehandling af jord, og forsøgsparcerernes areal taget i betragtning muliggør dette forslag.

Behandlingen foretages i foråret 2016, når jorden er tjenlig til afgrødeetablering. Som kontrol på metodens effektivitet foretages efterfølgende en overlig jordbearbejdning (maximum 3-5 cm dybde) for at stimulere overlevende frø til fremspiring. Fremspirede raps spildplanter kan eventuelt indsamles og kontrolleres for forekomst af OXY-235.

Monitorering: De tre forsøgsparcerer afmærkes/GPS-positioner registreres, og arealerne overvåges i 2016. Der foretages optælling af fremspirede rapsplanter (inden destruktion) ved vækststart, i vækstsæsonen (inden rapsens blomstring) og om efteråret, dvs. i alt tre gange. Behovet for en efterfølgende monitorering af raps spildplanter vurderes i forhold til effektiviteten af dampbehandling. Som udgangspunkt opretholdes krav om afgrøder, som muliggør effektiv bekæmpelse af spildraps i en periode på minimum 2 år.

Sammenfatning

Sammenfattende vurderes løsningsforslag C, at være det forslag som på kortest tid kan reducere/forhindre spredning af OXY-235, idet der foretages en direkte bekæmpelse af de uspirede rapsfrø på det afgrænsede areal, hvor frøene er sået ud. Løsningsforslag A baseres på udtømning af jordens frøpulje via fremspiring og bekæmpelse samt henfald af frø. I løsningsforslag B flyttes frøene fra dyrkningsarealet og dermed spredningsrisikoen. I løsningsforslag B nævnes også muligheden for varmebehandling af jorden, inden den deponeres, hvilket kan ødelægge rapsfrøenes spireevne, men der er en risiko for spild ved håndtering og flytning af jorden.

Referencer

Gruber, S. & Claupein, W. 2007. Fecundity of volunteer oilseed rape and estimation of potential gene dispersal by a practice-related model. *Agriculture, Ecosystems and Environment* 119: 401–408

Melander, B. & Jørgensen, M.H. 2005. Soil steaming to reduce intrarow weed seedling Emergence. *European Weed Research Society Weed Research* 45: 202–211

Modtager(e): Morten Storgaard og Lars Landbo
NaturErhvervstyrelsen

Notat

Angående ”Kontrol af effekten af dampning”

Sagsnr.: 15-8090-000013

Morten Storgaard, NaturErhvervstyrelsen har den 12. september 2016 fremsendt rapport vedr. kontrol af dampning af areal med utilsigtet udsætning af genetisk modificeret raps. Forslag til videre behandling af areal er fremsendt via mail den 13. september, supplerende oplysninger vedrørende fremspiring af rapsplanter i vækstsæson 2016 er fremsendt den 16. september.

Birte Boelt

Seniorforsker

Dato: 16. september 2016

På baggrund af de foreliggende oplysninger vurderes jordens indhold af u-spirede rapsfrø af HRC-918 med utilsigtet iblanding af GM-raps (OXY-235) at være meget lav, da der samlet kun er fremspiret og bortluget to planter i vækstsæsonen 2016. Billedokumentationen viser, at den udførte dampbehandling har haft god effekt på rapsfrø, som spirer fra de øverste jordlag.

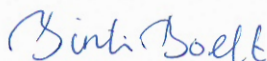
Side 1/1

Behandlingen vurderes effektiv i parcel 1, som var fri for fremspirede planter; at være delvis effektiv i parcel 2, men ikke effektiv i parcel 3.

Forklaringen om at rapsfrø er blevet overført fra tilgrænsende parceller forud for eller under høst forekommer sandsynlig, og disse raps-spildplanter udgør ikke nogen GM-spredningsrisiko.

Afsnittet ”Opbygning af en parcel” samt billedet på side 1 med anførte kørespor antyder, at der ved etablering ikke sås raps i køresporene. Hvis dette er korrekt, og hvis rapsspildplanter i parcel 2 alene forekommer i køresporene, har varmebehandlingen været effektiv over for de eventuelle u-spirede rapsfrø af HRC-918 med utilsigtet iblanding af GM-raps (OXY-235) i parcel 2.

I parcel 3 fremspirer rapsfrø spredt rundt i parcellen, og forekomst af spildplanter af HRC-918 med utilsigtet iblanding af GM-raps (OXY-235) kan ikke udelukkes.

Birte Boelt

Modtager(e): Morten Storgaard og Lars Landbo
Landbrugsstyrelsen

Bilag 3

Angående ”Dampning parcel 3, Lolland”

Landbrugsstyrelsen har forespurgt, om nedenstående forslag fra vkst giver anledning til bekymring, da det ikke var muligt at dampe parcel 3 i efteråret 2017:

Hvis vi damper den 3. og sidste parcel her i efteråret, på et tidspunkt hvor jorden er fugtig og tung, og hvis vi har problemer med at komme op i temperatur. Kan vi fore-slå at opretholde tilsynet frem til november måned 2018. Marken er forpagtet ud til næste år, og forpagter dyrker sukkerroer på marken i 2018. I sukkerroedyrkingen bekæmper man spildraps frem til begyndelsen af juni måned 2018. Derefter kan vi holde øje med parcellen for fremspiret spildraps, frem til optagning senest november 2018. Vi kan tydeligt se evt. spildrapsplanter i roerne. Rapsen kommer over roebla-dene og den kan måske nå at begynde at blomstre men ikke nå at sætte frø.

Vkst anmoder om at så ”anden afgrøde” (sukkerroer) i parcel 3.

Af notat angående ”Kontrol af effekten af dampning” af den 19. september, 2016 frem-går i afsnit ”Anden afgrøde” vedr. parcel 3:

I parcel 3 inklusiv bufferareal skal dampbehandling gentages enten efteråret 2016 eller efter høst af omliggende afgrøde i efteråret 2017. Indtil da må der ikke være trafik på arealet for at undgå at rapsfrø trykkes dybere ned i jorden. Der kan således ikke sås anden afgrøde.

Af notat angående ”Kontrol af effekten af dampning” af den 19. september, 2016 frem-går i afsnit ”Overvågning” vedr. parcel 3:

Efter gentaget dampbehandling i parcel 3, som beskrevet i afsnittet ”Dampbehandling og jordbehandling af forsøgsparcer” og på baggrund af resultat heraf samt optæl-linger af fremspirede spildrapsplanter afgør NaturErhvervstyrelsen, om parcel 3 kan tilsås med anden afgrøde.

For hver af de tre forsøgsparcer og bufferareal registreres antallet af bortlugede rapsplanter og tidspunktet for bortlugningen.

Det er oplyst, at der ikke er fundet fremspirede rapsplanter i løbet af 2017.

Som udgangspunkt er der tale om et meget lavt, potentielt antal u-fremspirede frø af GM-rapsen (OXY-235) i parcel 3, og der vil være et naturligt henfald over tid. Oplysningen om, at der ikke er registreret fremspirede rapsplanter i 2017, bekræfter en lav forekomst af raps spildfrø i jorden. Derfor vurderes det forsvarligt, at så anden afgrøde, sukkerroer. Arealet bør dog fortsat ikke pløjes, for at undgå at indarbejde de eventuelt resterende rapsfrø i dybere jordlag. Forud for etablering af sukkerroer kan foretages en øverlig jordbearbejdning, som også vil stimulere eventuelle rapsfrø til fremspiring.

Eventuelt fremspirede raps spildplanter skal registreres og bekæmpes i vækstsæsonen 2018, indtil sukkerroerne er taget op.